

Projektivni pravci i trodimenzionalne Hadamardove matrice*

Vedran Krčadinac

Prirodoslovno-matematički fakultet

Sveučilište u Zagrebu

5.6.2023.

* This work was fully supported by the Croatian Science Foundation under the project 9752.

Projektivni pravac $PG(1, \mathbb{F})$

Točke: jednodimenzionalni potprostori od $\mathbb{F}^2$ ($\mathbb{F}$ = polje)

Projektivni pravac $PG(1, \mathbb{F})$

Točke: jednodimenzionalni potprostori od $\mathbb{F}^2$ ($\mathbb{F}$ = polje)

Predstavnici: $(0, 1) \equiv \infty$, $(1, t) \equiv t$, $t \in \mathbb{F}$

Projektivni pravac $PG(1, \mathbb{F})$

Točke: jednodimenzionalni potprostori od $\mathbb{F}^2$ ($\mathbb{F}$ = polje)

Predstavnici: $(0, 1) \equiv \infty$, $(1, t) \equiv t$, $t \in \mathbb{F}$

$$PG(1, \mathbb{F}) = \{\infty\} \cup \mathbb{F}$$

Projektivni pravac $PG(1, \mathbb{F})$

Točke: jednodimenzionalni potprostori od $\mathbb{F}^2$ ($\mathbb{F}$ = polje)

Predstavnici: $(0, 1) \equiv \infty$, $(1, t) \equiv t$, $t \in \mathbb{F}$

$$PG(1, \mathbb{F}) = \{\infty\} \cup \mathbb{F}$$

Icidencija: sve točke leže na jednom pravcu (dvodim. prostoru $\mathbb{F}^2$)

Projektivni pravac $PG(1, \mathbb{F})$

Točke: jednodimenzionalni potprostori od $\mathbb{F}^2$ ($\mathbb{F}$ = polje)

Predstavnici: $(0, 1) \equiv \infty$, $(1, t) \equiv t$, $t \in \mathbb{F}$

$$PG(1, \mathbb{F}) = \{\infty\} \cup \mathbb{F}$$

Incidencija: sve točke leže na jednom pravcu (dvodim. prostoru $\mathbb{F}^2$)

Što je grupa automorfizama od $PG(1, \mathbb{F})$?

Projektivni pravac $PG(1, \mathbb{F})$

Točke: jednodimenzionalni potprostori od $\mathbb{F}^2$ ($\mathbb{F}$ = polje)

Predstavnici: $(0, 1) \equiv \infty$, $(1, t) \equiv t$, $t \in \mathbb{F}$

$$PG(1, \mathbb{F}) = \{\infty\} \cup \mathbb{F}$$

Incidencija: sve točke leže na jednom pravcu (dvodim. prostoru $\mathbb{F}^2$)

Što je grupa automorfizama od $PG(1, \mathbb{F})$?

1. Sve permutacije točaka.

Projektivni pravac $PG(1, \mathbb{F})$

Točke: jednodimenzionalni potprostori od $\mathbb{F}^2$ ($\mathbb{F}$ = polje)

Predstavnici: $(0, 1) \equiv \infty$, $(1, t) \equiv t$, $t \in \mathbb{F}$

$$PG(1, \mathbb{F}) = \{\infty\} \cup \mathbb{F}$$

Incidencija: sve točke leže na jednom pravcu (dvodim. prostoru $\mathbb{F}^2$)

Što je grupa automorfizama od $PG(1, \mathbb{F})$?

1. Sve permutacije točaka.
2. Permutacije inducirane regularnim (semi)linearnim transformacijama:
 $PGL(2, \mathbb{F}) = GL(2, \mathbb{F})/S$ ili $P\Gamma L(2, \mathbb{F}) = \Gamma L(2, \mathbb{F})/S$.

Projektivni pravac $PG(1, \mathbb{F})$

Točke: jednodimenzionalni potprostori od $\mathbb{F}^2$ ($\mathbb{F}$ = polje)

Predstavnici: $(0, 1) \equiv \infty$, $(1, t) \equiv t$, $t \in \mathbb{F}$

$$PG(1, \mathbb{F}) = \{\infty\} \cup \mathbb{F}$$

Incidencija: sve točke leže na jednom pravcu (dvodim. prostoru $\mathbb{F}^2$)

Što je grupa automorfizama od $PG(1, \mathbb{F})$?

1. Sve permutacije točaka.
2. Permutacije inducirane regularnim (semi)linearnim transformacijama:
 $PGL(2, \mathbb{F}) = GL(2, \mathbb{F})/S$ ili $P\Gamma L(2, \mathbb{F}) = \Gamma L(2, \mathbb{F})/S$.
3. Permutacije koje možemo dobiti restrikcijom (projektivnih) kolineacija projektivne ravnine.

Projektivni pravac $PG(1, \mathbb{F})$

Točke: jednodimenzionalni potprostori od $\mathbb{F}^2$ ($\mathbb{F}$ = polje)

Predstavnici: $(0, 1) \equiv \infty$, $(1, t) \equiv t$, $t \in \mathbb{F}$

$$PG(1, \mathbb{F}) = \{\infty\} \cup \mathbb{F}$$

Incidencija: sve točke leže na jednom pravcu (dvodim. prostoru $\mathbb{F}^2$)

Što je grupa automorfizama od $PG(1, \mathbb{F})$?

1. Sve permutacije točaka.
2. Permutacije inducirane regularnim (semi)linearnim transformacijama:
 $PGL(2, \mathbb{F}) = GL(2, \mathbb{F})/S$ ili $P\Gamma L(2, \mathbb{F}) = \Gamma L(2, \mathbb{F})/S$.
3. Permutacije koje možemo dobiti restrikcijom (projektivnih) kolineacija projektivne ravnine.
4. Permutacije koje čuvaju dvoomjer: $(ABCD) = \frac{(a-c)(b-d)}{(a-d)(b-c)}$.

Projektivni pravac $PG(1, \mathbb{F})$

Grupu projektivnih kolineacija $PGL(2, \mathbb{F})$ možemo reprezentirati kao razlomljene linearne transformacije na $PG(1, \mathbb{F}) = \{\infty\} \cup \mathbb{F}$:

$$f(x) = \frac{ax + b}{cx + d}, \quad ad - bc \neq 0.$$

Ako je nazivnik nula uzimamo $f(x) = \infty$. Stavljamo $f(\infty) = \frac{a}{c}$.

Projektivni pravac $PG(1, \mathbb{F})$

Grupu projektivnih kolineacija $PGL(2, \mathbb{F})$ možemo reprezentirati kao razlomljene linearne transformacije na $PG(1, \mathbb{F}) = \{\infty\} \cup \mathbb{F}$:

$$f(x) = \frac{ax + b}{cx + d}, \quad ad - bc \neq 0.$$

Ako je nazivnik nula uzimamo $f(x) = \infty$. Stavljamo $f(\infty) = \frac{a}{c}$.

Teorem [“Temeljni teorem projektivne geometrije”].

$PGL(2, \mathbb{F})$ djeluje strogo 3-tranzitivno na $PG(1, \mathbb{F})$.

Projektivni pravac $PG(1, \mathbb{F})$

Grupu projektivnih kolineacija $PGL(2, \mathbb{F})$ možemo reprezentirati kao razlomljene linearne transformacije na $PG(1, \mathbb{F}) = \{\infty\} \cup \mathbb{F}$:

$$f(x) = \frac{ax + b}{cx + d}, \quad ad - bc \neq 0.$$

Ako je nazivnik nula uzimamo $f(x) = \infty$. Stavljamo $f(\infty) = \frac{a}{c}$.

Teorem [“Temeljni teorem projektivne geometrije”].

$PGL(2, \mathbb{F})$ djeluje strogo 3-tranzitivno na $PG(1, \mathbb{F})$.

Teorem.

$PSL(2, \mathbb{F})$ djeluje 2-tranzitivno na $PG(1, \mathbb{F})$.

Hadamardove matrice

Hadamardova matrica je $H \in M_v(\{-1, 1\})$ takva da je $H \cdot H^t = v I$.

Hadamardove matrice

Hadamardova matrica je $H \in M_v(\{-1, 1\})$ takva da je $H \cdot H^t = v I$.

Primjeri. $\begin{bmatrix} 1 \end{bmatrix}$, $\begin{bmatrix} 1 & 1 \\ 1 & -1 \end{bmatrix}$, $\begin{bmatrix} 1 & 1 & 1 & 1 \\ 1 & -1 & 1 & -1 \\ 1 & 1 & -1 & -1 \\ 1 & -1 & -1 & 1 \end{bmatrix}$

Hadamardove matrice

Hadamardova matrica je $H \in M_v(\{-1, 1\})$ takva da je $H \cdot H^t = v I$.

Primjeri. $\begin{bmatrix} 1 \end{bmatrix}$, $\begin{bmatrix} 1 & 1 \\ 1 & -1 \end{bmatrix}$, $\begin{bmatrix} 1 & 1 & 1 & 1 \\ 1 & -1 & 1 & -1 \\ 1 & 1 & -1 & -1 \\ 1 & -1 & -1 & 1 \end{bmatrix}$

J. J. Sylvester, *Thoughts on inverse orthogonal matrices, simultaneous sign successions and tessellated pavements in two or more colours, with applications to Newton's rule, ornamental tile work and the theory of numbers*, Phil. Mag. **34** (1867), 461–475.

Hadamardove matrice

Hadamardova matrica je $H \in M_v(\{-1, 1\})$ takva da je $H \cdot H^t = v I$.

Primjeri. $\begin{bmatrix} 1 \end{bmatrix}$, $\begin{bmatrix} 1 & 1 \\ 1 & -1 \end{bmatrix}$, $\begin{bmatrix} 1 & 1 & 1 & 1 \\ 1 & -1 & 1 & -1 \\ 1 & 1 & -1 & -1 \\ 1 & -1 & -1 & 1 \end{bmatrix}$

J. J. Sylvester, *Thoughts on inverse orthogonal matrices, simultaneous sign successions and tessellated pavements in two or more colours, with applications to Newton's rule, ornamental tile work and the theory of numbers*, Phil. Mag. **34** (1867), 461–475.

$$\begin{bmatrix} 1 & 1 \\ 1 & -1 \end{bmatrix} \otimes H = \begin{bmatrix} H & H \\ H & -H \end{bmatrix}$$

Hadamardove matrice

J. Hadamard, *Résolution d'une question relative aux déterminants*, Bull. Sciences Math. (2) **17** (1893), 240–246.

Hadamardove matrice

J. Hadamard, *Résolution d'une question relative aux déterminants*, Bull. Sciences Math. (2) **17** (1893), 240–246.

$$|\det A|^2 \leq \prod_{i=1}^v \sum_{j=1}^v |a_{ij}|^2$$

Hadamardove matrice

J. Hadamard, *Résolution d'une question relative aux déterminants*, Bull. Sciences Math. (2) **17** (1893), 240–246.

$$|\det A|^2 \leq \prod_{i=1}^v \sum_{j=1}^v |a_{ij}|^2$$

Postoje Hadamardove matrice reda $v = 12$ i $v = 20$.

Hadamardove matrice

J. Hadamard, *Résolution d'une question relative aux déterminants*, Bull. Sciences Math. (2) **17** (1893), 240–246.

$$|\det A|^2 \leq \prod_{i=1}^v \sum_{j=1}^v |a_{ij}|^2$$

Postoje Hadamardove matrice reda $v = 12$ i $v = 20$.

Propozicija.

Ako postoji Hadamardova matrica reda v , onda je $v = 1$, $v = 2$ ili $v = 4u$.

Hadamardove matrice

J. Hadamard, *Résolution d'une question relative aux déterminants*, Bull. Sciences Math. (2) **17** (1893), 240–246.

$$|\det A|^2 \leq \prod_{i=1}^v \sum_{j=1}^v |a_{ij}|^2$$

Postoje Hadamardove matrice reda $v = 12$ i $v = 20$.

Propozicija.

Ako postoji Hadamardova matrica reda v , onda je $v = 1$, $v = 2$ ili $v = 4u$.

R. E. A. C. Paley, *On orthogonal matrices*, Journal of Mathematics and Physics **12** (1933), 311–320.

Hadamardove matrice

J. Hadamard, *Résolution d'une question relative aux déterminants*, Bull. Sciences Math. (2) **17** (1893), 240–246.

$$|\det A|^2 \leq \prod_{i=1}^v \sum_{j=1}^v |a_{ij}|^2$$

Postoje Hadamardove matrice reda $v = 12$ i $v = 20$.

Propozicija.

Ako postoji Hadamardova matrica reda v , onda je $v = 1$, $v = 2$ ili $v = 4u$.

R. E. A. C. Paley, *On orthogonal matrices*, Journal of Mathematics and Physics **12** (1933), 311–320.

Teorem.

Neka je q potencija prostog broja. Ako je $q \equiv 3 \pmod{4}$, onda postoji Hadamardova matrica reda $v = q + 1$. Ako je $q \equiv 1 \pmod{4}$, onda postoji Hadamardova matrica reda $v = 2(q + 1)$.

Hadamardove matrice

Neka je q neparna prim potencija i $\mathbb{F}_q$ konačno polje reda q .

$$\chi : \mathbb{F}_q^* \rightarrow \{1, -1\}, \quad \chi(a) = \begin{cases} 1, & \text{ako je } a \text{ kvadrat u } \mathbb{F}_q^* \\ -1, & \text{ako je } a \text{ nekvadrat u } \mathbb{F}_q^* \end{cases}$$

Hadamardove matrice

Neka je q neparna prim potencija i $\mathbb{F}_q$ konačno polje reda q .

$$\chi : \mathbb{F}_q^* \rightarrow \{1, -1\}, \quad \chi(a) = \begin{cases} 1, & \text{ako je } a \text{ kvadrat u } \mathbb{F}_q^* \\ -1, & \text{ako je } a \text{ nekvadrat u } \mathbb{F}_q^* \end{cases}$$

Funkcija χ je homomorfizam iz množice $\mathbb{F}_q^*$ u $\{1, -1\}$:

$$\chi(a \cdot b) = \chi(a) \cdot \chi(b), \quad \forall a, b \in \mathbb{F}_q^*$$

Hadamardove matrice

Neka je q neparna prim potencija i $\mathbb{F}_q$ konačno polje reda q .

$$\chi : \mathbb{F}_q^* \rightarrow \{1, -1\}, \quad \chi(a) = \begin{cases} 1, & \text{ako je } a \text{ kvadrat u } \mathbb{F}_q^* \\ -1, & \text{ako je } a \text{ nekvadrat u } \mathbb{F}_q^* \end{cases}$$

Funkcija χ je homomorfizam iz množstvene grupe $\mathbb{F}_q^*$ u $\{1, -1\}$:

$$\chi(a \cdot b) = \chi(a) \cdot \chi(b), \quad \forall a, b \in \mathbb{F}_q^*$$

Posljedica: kvadrati čine podgrupu od $\mathbb{F}_q^*$ indeksa 2 (reda $\frac{q-1}{2}$).

Hadamardove matrice

Neka je q neparna prim potencija i $\mathbb{F}_q$ konačno polje reda q .

$$\chi : \mathbb{F}_q^* \rightarrow \{1, -1\}, \quad \chi(a) = \begin{cases} 1, & \text{ako je } a \text{ kvadrat u } \mathbb{F}_q^* \\ -1, & \text{ako je } a \text{ nekvadrat u } \mathbb{F}_q^* \end{cases}$$

Funkcija χ je homomorfizam iz množstvene grupe $\mathbb{F}_q^*$ u $\{1, -1\}$:

$$\chi(a \cdot b) = \chi(a) \cdot \chi(b), \quad \forall a, b \in \mathbb{F}_q^*$$

Posljedica: kvadrati čine podgrupu od $\mathbb{F}_q^*$ indeksa 2 (reda $\frac{q-1}{2}$).

Paleyevu matricu tipa I, tj. za $q \equiv 3 \pmod{4}$ možemo indeksirati točkama projektivnog pravca $PG(1, \mathbb{F}_q)$:

$$H(x, y) = \begin{cases} -1, & \text{ako je } x = y = \infty \\ 1, & \text{ako je } x = y \neq \infty \text{ ili } x = \infty \neq y \text{ ili } y = \infty \neq x \\ \chi(y - x), & \text{inače} \end{cases}$$

Propozicija.

Element -1 je kvadrat u $\mathbb{F}_q^*$ ako i samo ako je $q \equiv 1 \pmod{4}$.

Propozicija.

Element -1 je kvadrat u $\mathbb{F}_q^*$ ako i samo ako je $q \equiv 1 \pmod{4}$.

K. J. Horadam, *Hadamard matrices and their applications*, Princeton University Press, Princeton, NJ, 2007.

J. Seberry, M. Yamada, *Hadamard matrices – constructions using number theory and algebra*, John Wiley & Sons, Inc., Hoboken, NJ, 2020.

Propozicija.

Element -1 je kvadrat u $\mathbb{F}_q^*$ ako i samo ako je $q \equiv 1 \pmod{4}$.

K. J. Horadam, *Hadamard matrices and their applications*, Princeton University Press, Princeton, NJ, 2007.

J. Seberry, M. Yamada, *Hadamard matrices – constructions using number theory and algebra*, John Wiley & Sons, Inc., Hoboken, NJ, 2020.

Hadamardova hipoteza:

Hadamardove matrice postoje za sve redove oblika $v = 4u$.

Propozicija.

Element -1 je kvadrat u $\mathbb{F}_q^*$ ako i samo ako je $q \equiv 1 \pmod{4}$.

K. J. Horadam, *Hadamard matrices and their applications*, Princeton University Press, Princeton, NJ, 2007.

J. Seberry, M. Yamada, *Hadamard matrices – constructions using number theory and algebra*, John Wiley & Sons, Inc., Hoboken, NJ, 2020.

Hadamardova hipoteza:

Hadamardove matrice postoje za sve redove oblika $v = 4u$.

Najmanji red za koji je egzistencija nepoznata: $v = 668 = 4 \cdot 167$.

Višedimenzionalne Hadamardove matrice

Paul J. Shlichta, *Three- and four-dimensional Hadamard matrices*, Bull. Amer. Phys. Soc. **16** (8) (1971), 825–826.

Paul J. Shlichta, *Higher dimensional Hadamard matrices*, IEEE Trans. Inform. Theory **25** (1979), no. 5, 566–572.

Višedimenzionalne Hadamardove matrice

Paul J. Shlichta, *Three- and four-dimensional Hadamard matrices*, Bull. Amer. Phys. Soc. **16** (8) (1971), 825–826.

Paul J. Shlichta, *Higher dimensional Hadamard matrices*, IEEE Trans. Inform. Theory **25** (1979), no. 5, 566–572.

Hadamardova matrica dimenzije n i reda v je $H : \{1, \dots, v\}^n \rightarrow \{-1, 1\}$ takva da su paralelni $(n - 1)$ -dimenzionalni slojevi međusobno ortogonalni:

$$\sum_{\substack{1 \leq i_1, \dots, i_j, \dots, i_n \leq v}} H(i_1, \dots, a, \dots, i_n) H(i_1, \dots, b, \dots, i_n) = v^{n-1} \delta_{ab}$$

Višedimenzionalne Hadamardove matrice

Paul J. Shlichta, *Three- and four-dimensional Hadamard matrices*, Bull. Amer. Phys. Soc. **16** (8) (1971), 825–826.

Paul J. Shlichta, *Higher dimensional Hadamard matrices*, IEEE Trans. Inform. Theory **25** (1979), no. 5, 566–572.

Hadamardova matrica dimenzije n i reda v je $H : \{1, \dots, v\}^n \rightarrow \{-1, 1\}$ takva da su paralelni $(n - 1)$ -dimenzionalni slojevi međusobno ortogonalni:

$$\sum_{\substack{1 \leq i_1, \dots, i_j, \dots, i_n \leq v}} H(i_1, \dots, a, \dots, i_n) H(i_1, \dots, b, \dots, i_n) = v^{n-1} \delta_{ab}$$

Prava Hadamardova matrica dimenzije n i reda v ima svojstvo da su svi 2-dimenzionalni slojevi (“šnite”) dvodimenzionalne Hadamardove matrice.

Višedimenzionalne Hadamardove matrice

Paul J. Shlichta, *Three- and four-dimensional Hadamard matrices*, Bull. Amer. Phys. Soc. **16 (8)** (1971), 825–826.

Paul J. Shlichta, *Higher dimensional Hadamard matrices*, IEEE Trans. Inform. Theory **25** (1979), no. 5, 566–572.

Hadamardova matrica dimenzije n i reda v je $H : \{1, \dots, v\}^n \rightarrow \{-1, 1\}$ takva da su paralelni $(n - 1)$ -dimenzionalni slojevi međusobno ortogonalni:

$$\sum_{\substack{1 \leq i_1, \dots, \hat{i_j}, \dots, i_n \leq v}} H(i_1, \dots, a, \dots, i_n) H(i_1, \dots, b, \dots, i_n) = v^{n-1} \delta_{ab}$$

Prava Hadamardova matrica dimenzije n i reda v ima svojstvo da su svi 2-dimenzionalni slojevi (“šnite”) dvodimenzionalne Hadamardove matrice.

Paralelne slojeve dimenzije k dobivamo variranjem nekih k varijabli i fiksiranjem preostalih $n - k$ varijabli tako da se podudaraju osim u jednoj fiksnoj varijabli.

Višedimenzionalne Hadamardove matrice

Paul J. Shlichta, *Three- and four-dimensional Hadamard matrices*, Bull. Amer. Phys. Soc. **16 (8)** (1971), 825–826.

Paul J. Shlichta, *Higher dimensional Hadamard matrices*, IEEE Trans. Inform. Theory **25** (1979), no. 5, 566–572.

Hadamardova matrica dimenzije n i reda v je $H : \{1, \dots, v\}^n \rightarrow \{-1, 1\}$ takva da su paralelni $(n - 1)$ -dimenzionalni slojevi međusobno ortogonalni:

$$\sum_{\substack{1 \leq i_1, \dots, i_j, \dots, i_n \leq v}} H(i_1, \dots, a, \dots, i_n) H(i_1, \dots, b, \dots, i_n) = v^{n-1} \delta_{ab}$$

Prava Hadamardova matrica dimenzije n i reda v ima svojstvo da su svi 2-dimenzionalni slojevi (“šnite”) dvodimenzionalne Hadamardove matrice.

Paralelne slojeve dimenzije k dobivamo variranjem nekih k varijabli i fiksiranjem preostalih $n - k$ varijabli tako da se podudaraju osim u jednoj fiksnoj varijabli. Stupanj “pravosti” (eng. *property*) Hadamardove matrice je najmanji d takav da su svi paralelni $(d - 1)$ -dim. slojevi ortogonalni.

Propozicija.

- Ako postoji prava Hadamardova matrica reda $v > 2$ (bilo koje dimenzije), onda je v djeljiv s 4.
- Ako postoji Hadamardova matrica dimenzije $n \geq 3$ i reda $v > 1$, onda je v paran.

Propozicija.

- Ako postoji prava Hadamardova matrica reda $v > 2$ (bilo koje dimenzije), onda je v djeljiv s 4.
- Ako postoji Hadamardova matrica dimenzije $n \geq 3$ i reda $v > 1$, onda je v paran.

Yi Xian Yang, *Proofs of some conjectures about higher-dimensional Hadamard matrices*, Kexue Tongbao **31** (1986), no. 2, 85–88.

Propozicija.

- Ako postoji prava Hadamardova matrica reda $v > 2$ (bilo koje dimenzije), onda je v djeljiv s 4.
- Ako postoji Hadamardova matrica dimenzije $n \geq 3$ i reda $v > 1$, onda je v paran.

Yi Xian Yang, *Proofs of some conjectures about higher-dimensional Hadamard matrices*, Kexue Tongbao **31** (1986), no. 2, 85–88.

Teorem [Produktna konstrukcija].

Neka je $h : \{1, \dots, v\}^2 \rightarrow \{-1, 1\}$ Hadamardova matrica reda v . Onda je

$$H(i_1, \dots, i_n) = \prod_{1 \leq j < k \leq n} h(i_j, i_k)$$

prava n -dimenzionalna Hadamardova matrica reda v .

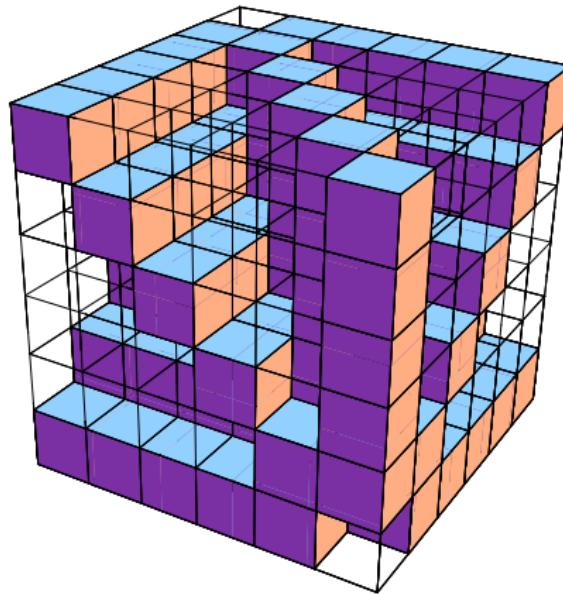
Višedimenzionalne Hadamardove matrice

Y. X. Yang, X. X. Niu, C. Q. Xu, *Theory and applications of higher-dimensional Hadamard matrices, Second edition*, CRC Press, 2010.

Višedimenzionalne Hadamardove matrice

Y. X. Yang, X. X. Niu, C. Q. Xu, *Theory and applications of higher-dimensional Hadamard matrices, Second edition*, CRC Press, 2010.

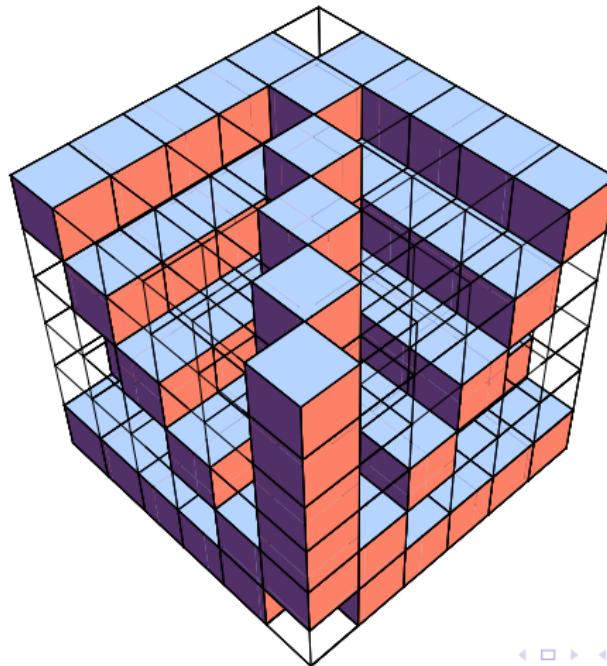
Postoji trodimenzionalna (neprava) Hadamardova matrica reda $v = 6$:

Višedimenzionalne Hadamardove matrice

Y. X. Yang, X. X. Niu, C. Q. Xu, *Theory and applications of higher-dimensional Hadamard matrices, Second edition*, CRC Press, 2010.

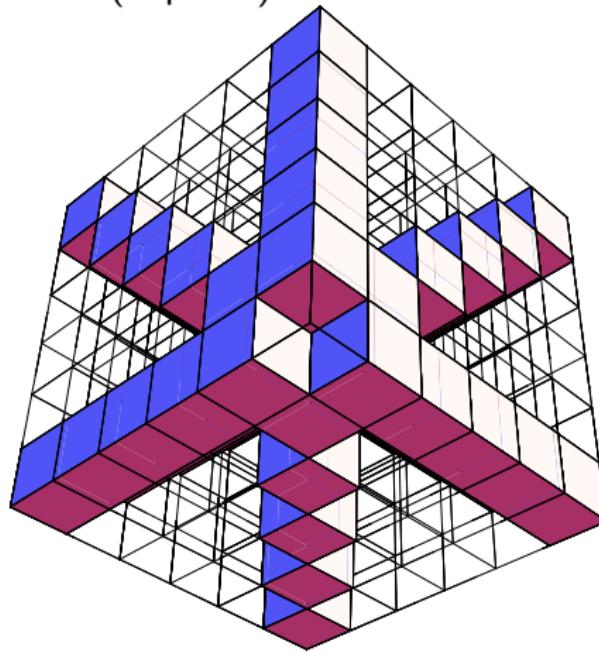
Postoji trodimenzionalna (neprava) Hadamardova matrica reda $v = 6$:

Višedimenzionalne Hadamardove matrice

Y. X. Yang, X. X. Niu, C. Q. Xu, *Theory and applications of higher-dimensional Hadamard matrices, Second edition*, CRC Press, 2010.

Postoji trodimenzionalna (neprava) Hadamardova matrica reda $v = 6$:

Yangovi rezultati

Teorem [Dimenzija++].

Ako je h Hadamardova matrica dimenzije n , onda je

$$H(i_1, \dots, i_n, i_{n+1}) = h(i_1, \dots, i_{n-1}, i_n + i_{n+1} \bmod v)$$

Hadamardova matrica dimenzije $n + 1$ istog reda v .

Yangovi rezultati

Teorem [Dimenzija++].

Ako je h Hadamardova matrica dimenzije n , onda je

$$H(i_1, \dots, i_n, i_{n+1}) = h(i_1, \dots, i_{n-1}, i_n + i_{n+1} \bmod v)$$

Hadamardova matrica dimenzije $n + 1$ istog reda v .

Teorem [2-dim. reda $(2t)^s \rightsquigarrow 2s$ -dim. reda $2t$].

Ako je h Hadamardova mat. dimenzije 2 i reda $v = (2t)^s$, $s > 1$, onda je

$$H(i_0, \dots, i_{s-1}, j_0, \dots, j_{s-1}) =$$

$$= h(i_0 + (2t)i_1 + \dots + (2t)^{s-1}i_{s-1}, j_0 + (2t)j_1 + \dots + (2t)^{s-1}j_{s-1})$$

Hadamardova matrica dimenzije $2s$ i reda $2t$.

Yangovi rezultati

Teorem [Dimenzija++].

Ako je h Hadamardova matrica dimenzije n , onda je

$$H(i_1, \dots, i_n, i_{n+1}) = h(i_1, \dots, i_{n-1}, i_n + i_{n+1} \bmod v)$$

Hadamardova matrica dimenzije $n + 1$ istog reda v .

Teorem [DigitConstructionMat].

Ako je h Hadamardova mat. dimenzije 2 i reda $v = (2t)^s$, $s > 1$, onda je

$$H(i_0, \dots, i_{s-1}, j_0, \dots, j_{s-1}) =$$

$$= h(i_0 + (2t)i_1 + \dots + (2t)^{s-1}i_{s-1}, j_0 + (2t)j_1 + \dots + (2t)^{s-1}j_{s-1})$$

Hadamardova matrica dimenzije $2s$ i reda $2t$.

Yangovi rezultati

Korolar.

Ako je istinita Hadamardova hipoteza, tj. postoje 2-dimenzionalne Hadamardove matrice svih redova djeljivih s 4, onda postoje Hadamardove matrice svih parnih redova za dimenzije $n \geq 4$.

Korolar.

Ako je istinita Hadamardova hipoteza, tj. postoje 2-dimenzionalne Hadamardove matrice svih redova djeljivih s 4, onda postoje Hadamardove matrice svih parnih redova za dimenzije $n \geq 4$.

"Concluding questions"

12. Let $n \geq 4$. Is there an n -dimensional Hadamard matrix of order $2t$, for each $t \geq 1$?

Yangovi rezultati

Korolar.

Ako je istinita Hadamardova hipoteza, tj. postoje 2-dimenzionalne Hadamardove matrice svih redova djeljivih s 4, onda postoje Hadamardove matrice svih parnih redova za dimenzije $n \geq 4$.

"Concluding questions"

12. Let $n \geq 4$. Is there an n -dimensional Hadamard matrix of order $2t$, for each $t \geq 1$?

Što je s dimenzijom $n = 3$?

Yangovi rezultati

Korolar.

Ako je istinita Hadamardova hipoteza, tj. postoje 2-dimenzionalne Hadamardove matrice svih redova djeljivih s 4, onda postoje Hadamardove matrice svih parnih redova za dimenzije $n \geq 4$.

"Concluding questions"

12. Let $n \geq 4$. Is there an n -dimensional Hadamard matrix of order $2t$, for each $t \geq 1$?

Što je s dimenzijom $n = 3$?

Teorem.

Postoje 3-dimenzionalne Hadamardove matrice redova $v = 2 \cdot 3^m$, $m \geq 1$.

Yangovi rezultati

Korolar.

Ako je istinita Hadamardova hipoteza, tj. postoje 2-dimenzionalne Hadamardove matrice svih redova djeljivih s 4, onda postoje Hadamardove matrice svih parnih redova za dimenzije $n \geq 4$.

"Concluding questions"

12. Let $n \geq 4$. Is there an n -dimensional Hadamard matrix of order $2t$, for each $t \geq 1$?

Što je s dimenzijom $n = 3$?

Teorem.

Postoje 3-dimenzionalne Hadamardove matrice redova $v = 2 \cdot 3^m$, $m \geq 1$.

Egzistencija: $v = 2, 6, 10, 14, 18, 22, 26, 30, 34, 38, 42, 46, 50, 54, 58, 62, \dots$

“Concluding questions”

5. Prove or disprove the existence of three-dimensional Hadamard matrices of orders $4k + 2 \neq 2 \cdot 3^m$.
6. Construct more three-dimensional Hadamard matrices of orders $4k + 2$.

“Concluding questions”

5. Prove or disprove the existence of three-dimensional Hadamard matrices of orders $4k + 2 \neq 2 \cdot 3^m$.
6. Construct more three-dimensional Hadamard matrices of orders $4k + 2$.

Paul J. Shlichta, *Higher dimensional Hadamard matrices*, IEEE Trans. Inform. Theory **25** (1979), no. 5, 566–572.

VI. FUTURE RESEARCH AND APPLICATIONS

The present exposition suggests a number of unsolved problems and unproven conjectures. Some examples follow.

- a) The algebraic approach to the derivation of two-dimensional Hadamard matrices [2]–[7] suggests that a similar procedure may be feasible for three- or higher dimensional matrices.

Trodimenzionalne Hadamardove matrice

J. Hammer, J. R. Seberry, *Higher-dimensional orthogonal designs and applications*, IEEE Trans. Inform. Theory **27** (1981), no. 6, 772–779.

“Paleyeva kocka”: $\chi(0) = -1$, reci i stupci $PG(1, q)$, $q \equiv 3 \pmod{4}$,

$$H(x_1, \dots, x_n) = \begin{cases} 1, & \text{ako je } x_i = \infty \text{ za bar jedan } i, \\ \chi(x_1 + \dots + x_n), & \text{inače.} \end{cases}$$

Trodimenzionalne Hadamardove matrice

J. Hammer, J. R. Seberry, *Higher-dimensional orthogonal designs and applications*, IEEE Trans. Inform. Theory **27** (1981), no. 6, 772–779.

“Paleyeva kocka”: $\chi(0) = -1$, reci i stupci $PG(1, q)$, $q \equiv 3 \pmod{4}$,

$$H(x_1, \dots, x_n) = \begin{cases} 1, & \text{ako je } x_i = \infty \text{ za bar jedan } i, \\ \chi(x_1 + \dots + x_n), & \text{inače.} \end{cases}$$

Paleyeva matrica tipa I

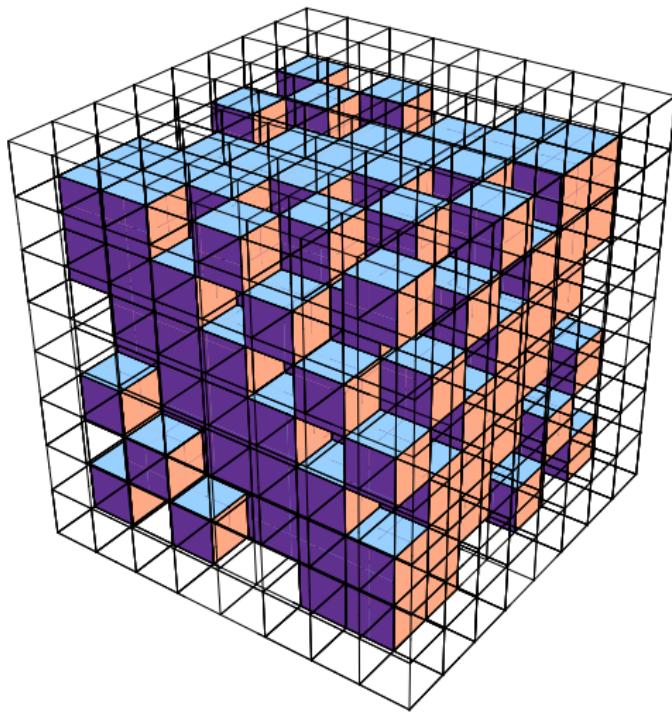
$$\left[\begin{array}{cccccccc} - & + & + & + & + & + & + & + \\ + & + & - & - & + & - & + & + \\ + & + & + & - & - & + & - & + \\ + & + & + & + & - & - & + & - \\ + & - & + & + & + & - & - & + \\ + & + & - & + & + & + & - & - \\ + & - & + & - & + & + & + & - \\ + & - & - & + & - & + & + & + \end{array} \right]$$

Paleyeva kocka dim. $n = 2$

$$\left[\begin{array}{cccccccc} + & + & + & + & + & + & + & + \\ + & - & + & + & - & + & - & - \\ + & + & + & - & + & - & - & - \\ + & + & - & + & - & - & - & + \\ + & - & + & - & - & - & + & + \\ + & + & - & - & - & + & + & - \\ + & - & - & - & + & + & - & + \\ + & - & - & + & + & - & + & - \end{array} \right]$$

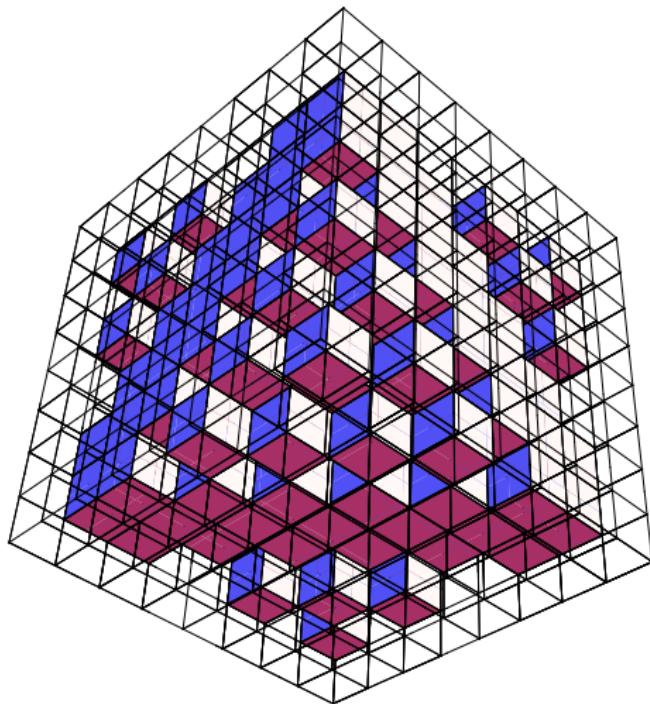
Trodimenzionalne Hadamardove matrice

Paleyeva kocka za $n = 3$ i $q = 7$:

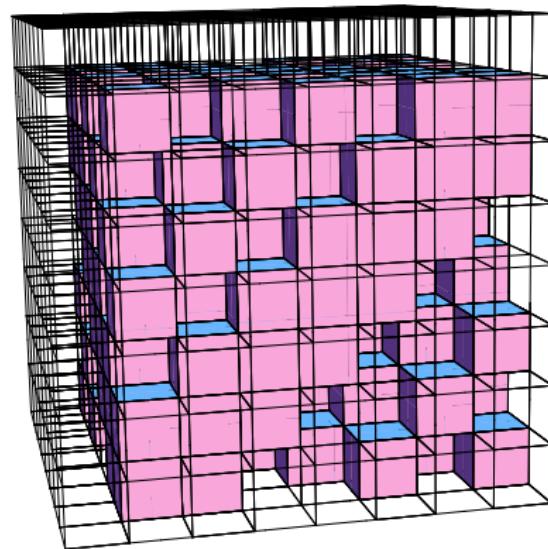
Trodimenzionalne Hadamardove matrice

Paleyeva kocka za $n = 3$ i $q = 7$:

Trodimenzionalne Hadamardove matrice

Paleyeva kocka za $n = 3$ i $q = 7$:

Novi rezultat

V. Krčadinac, M. O. Pavčević, K. Tabak, *Three-dimensional Hadamard matrices of Paley type*, 2023. <https://arxiv.org/abs/2305.12415>

Novi rezultat

V. Krčadinac, M. O. Pavčević, K. Tabak, *Three-dimensional Hadamard matrices of Paley type*, 2023. <https://arxiv.org/abs/2305.12415>

$$H : PG(1, q)^3 \rightarrow \{1, -1\}, \quad q \equiv 1 \text{ ili } 3 \pmod{4},$$

$$H(x, y, z) = \begin{cases} -1, & \text{ako je } x = y = z, \\ 1, & \text{ako je } x = y \neq z \\ & \text{ili } x = z \neq y \\ & \text{ili } y = z \neq x, \\ \chi(z - y), & \text{ako je } x = \infty, \\ \chi(x - z), & \text{ako je } y = \infty, \\ \chi(y - x), & \text{ako je } z = \infty, \\ \chi((x - y)(y - z)(z - x)), & \text{inače.} \end{cases}$$

Novi rezultat

Lema 1.

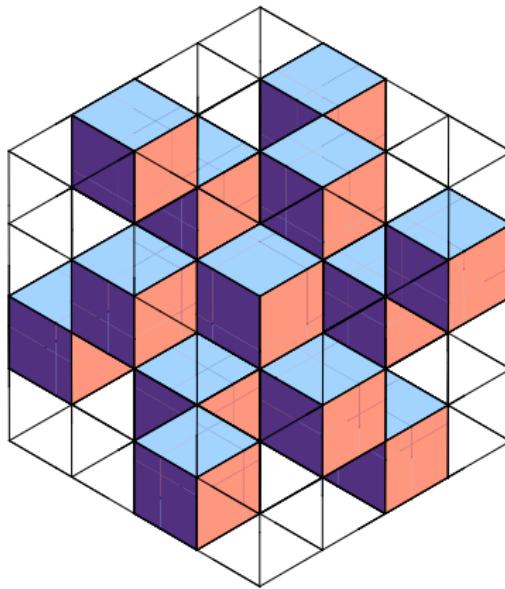
Matrica H je invarijanta na cikličke permutacije koordinata, tj.
 $H(x, y, z) = H(y, z, x) = H(z, x, y)$.

Novi rezultat

Lema 1.

Matrica H je invarijanta na cikličke permutacije koordinata, tj.
 $H(x, y, z) = H(y, z, x) = H(z, x, y)$.

$$q = 3$$

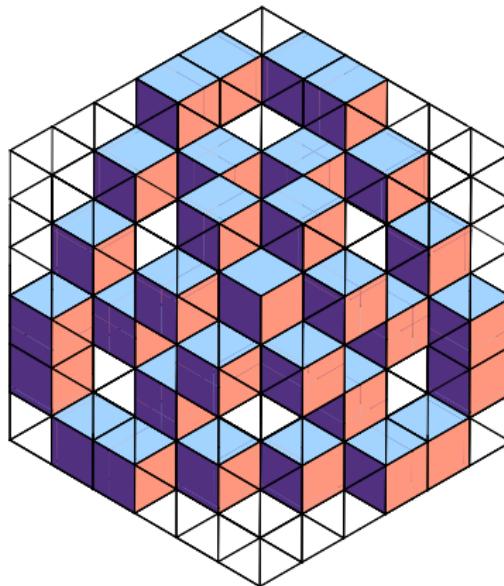

Novi rezultat

Lema 1.

Matrica H je invarijanta na cikličke permutacije koordinata, tj.
 $H(x, y, z) = H(y, z, x) = H(z, x, y)$.

$q = 5$

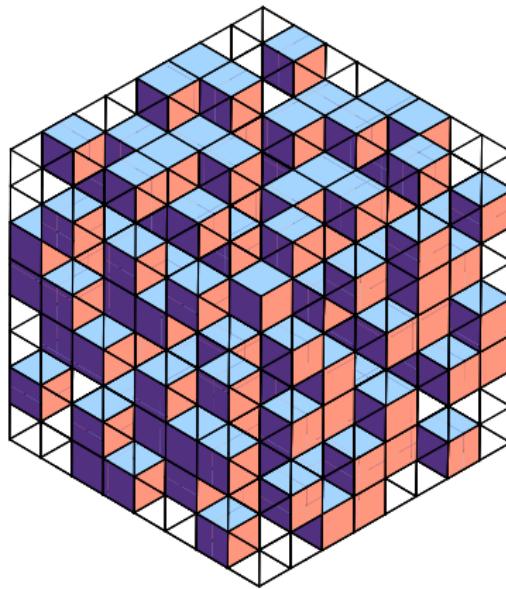

Novi rezultat

Lema 1.

Matrica H je invarijanta na cikličke permutacije koordinata, tj.
 $H(x, y, z) = H(y, z, x) = H(z, x, y)$.

$q = 7$

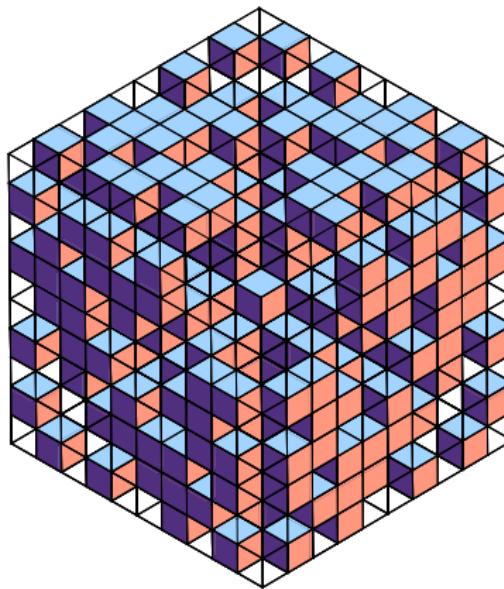

Novi rezultat

Lema 1.

Matrica H je invarijanta na cikličke permutacije koordinata, tj.
 $H(x, y, z) = H(y, z, x) = H(z, x, y)$.

$q = 9$

Lema 2.

Matrica H je invarijanta na razlomljene linearne transformacije s determinantom 1, tj. djelovanje grupe $PSL(2, q)$ na projektivni pravac.

Novi rezultat

Lema 2.

Matrica H je invarijanta na razlomljene linearne transformacije s determinantom 1, tj. djelovanje grupe $PSL(2, q)$ na projektivni pravac.

Teorem.

Matrica H je trodimenzionalna Hadamardova matrica reda $q + 1$ za svaku neparnu prim potenciju q . Ako je $q \equiv 3 \pmod{4}$, onda je H prava trodimenzionalna Hadamardova matrica sa svim "šnitama" ekvivalentnim Paleyevoj matrici tipa I.

Novi rezultat

Lema 2.

Matrica H je invarijanta na razlomljene linearne transformacije s determinantom 1, tj. djelovanje grupe $PSL(2, q)$ na projektivni pravac.

Teorem.

Matrica H je trodimenzionalna Hadamardova matrica reda $q + 1$ za svaku neparnu prim potenciju q . Ako je $q \equiv 3 \pmod{4}$, onda je H prava trodimenzionalna Hadamardova matrica sa svim "šnitama" ekvivalentnim Paleyevoj matrici tipa I.

Egzistencija: $v = 2, 6, 10, 14, 18, 22, 26, 30, 34, 38, 42, 46, 50, 54, 58, 62, \dots$

Novi rezultat

Lema 2.

Matrica H je invarijanta na razlomljene linearne transformacije s determinantom 1, tj. djelovanje grupe $PSL(2, q)$ na projektivni pravac.

Teorem.

Matrica H je trodimenzionalna Hadamardova matrica reda $q + 1$ za svaku neparnu prim potenciju q . Ako je $q \equiv 3 \pmod{4}$, onda je H prava trodimenzionalna Hadamardova matrica sa svim "šnitama" ekvivalentnim Paleyevoj matrici tipa I.

Egzistencija: $v = 2, 6, 10, 14, 18, 22, 26, 30, 34, 38, 42, 46, 50, 54, 58, 62, \dots$

Novi rezultat

Lema 2.

Matrica H je invarijanta na razlomljene linearne transformacije s determinantom 1, tj. djelovanje grupe $PSL(2, q)$ na projektivni pravac.

Teorem.

Matrica H je trodimenzionalna Hadamardova matrica reda $q + 1$ za svaku neparnu prim potenciju q . Ako je $q \equiv 3 \pmod{4}$, onda je H prava trodimenzionalna Hadamardova matrica sa svim "šnitama" ekvivalentnim Paleyevoj matrici tipa I.

Egzistencija: $v = 2, 6, 10, 14, 18, 22, 26, 30, 34, 38, 42, 46, 50, 54, 58, 62, \dots$

Za $\dim. \geq 4$: $v = 2, 6, 10, 14, 18, 22, 26, 30, 34, 38, 42, 46, 50, 54, 58, 62, \dots$

Novi rezultat

Lema 2.

Matrica H je invarijanta na razlomljene linearne transformacije s determinantom 1, tj. djelovanje grupe $PSL(2, q)$ na projektivni pravac.

Teorem.

Matrica H je trodimenzionalna Hadamardova matrica reda $q + 1$ za svaku neparnu prim potenciju q . Ako je $q \equiv 3 \pmod{4}$, onda je H prava trodimenzionalna Hadamardova matrica sa svim "šnitama" ekvivalentnim Paleyevoj matrici tipa I.

Egzistencija: $v = 2, 6, 10, 14, 18, 22, 26, 30, 34, 38, 42, 46, 50, 54, 58, 62, \dots$

Za $\dim \geq 4$: $v = 2, 6, 10, 14, 18, 22, 26, 30, 34, 38, 42, 46, 50, 54, 58, 62, \dots$

$$46^2 = 2^2 \cdot 23^2 = 2116, \quad 46^2 - 1 = 3^2 \cdot 5 \cdot 47$$

Novi rezultat

Lema 2.

Matrica H je invarijanta na razlomljene linearne transformacije s determinantom 1, tj. djelovanje grupe $PSL(2, q)$ na projektivni pravac.

Teorem.

Matrica H je trodimenzionalna Hadamardova matrica reda $q + 1$ za svaku neparnu prim potenciju q . Ako je $q \equiv 3 \pmod{4}$, onda je H prava trodimenzionalna Hadamardova matrica sa svim "šnitama" ekvivalentnim Paleyevoj matrici tipa I.

Egzistencija: $v = 2, 6, 10, 14, 18, 22, 26, 30, 34, 38, 42, 46, 50, 54, 58, 62, \dots$

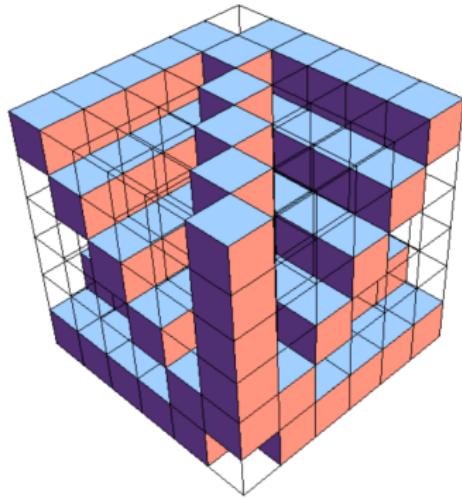
Za $\dim \geq 4$: $v = 2, 6, 10, 14, 18, 22, 26, 30, 34, 38, 42, 46, 50, 54, 58, 62, \dots$

$$46^2 = 2^2 \cdot 23^2 = 2116, \quad 46^2 - 1 = 3^2 \cdot 5 \cdot 47$$

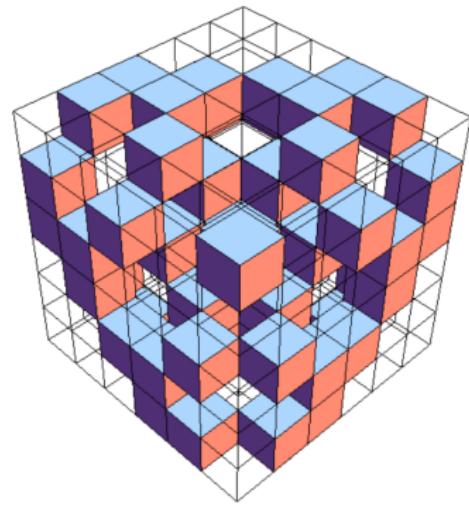
E. Spence, *Hadamard matrices from relative difference sets*,
J. Combinatorial Theory Ser. A **19** (1975), no. 3, 287–300.

Pitanja

Yangova 3dH matrica reda 6

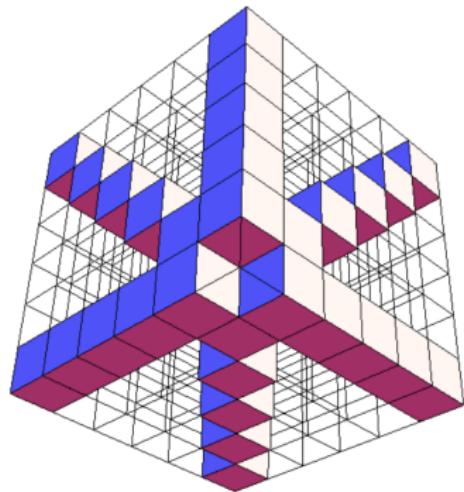

Nova 3dH matrica za $q = 5$

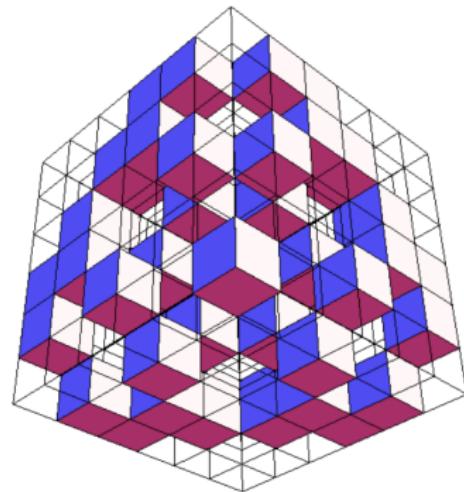

Pitanja

Yangova 3dH matrica reda 6

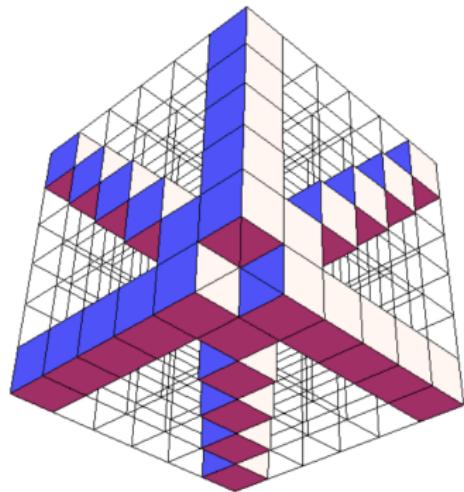

Nova 3dH matrica za $q = 5$

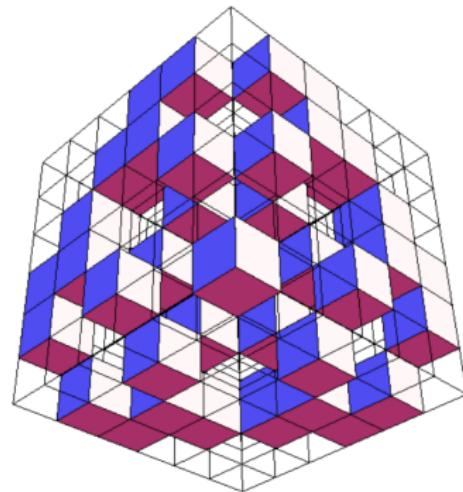

Pitanja

Yangova 3dH matrica reda 6

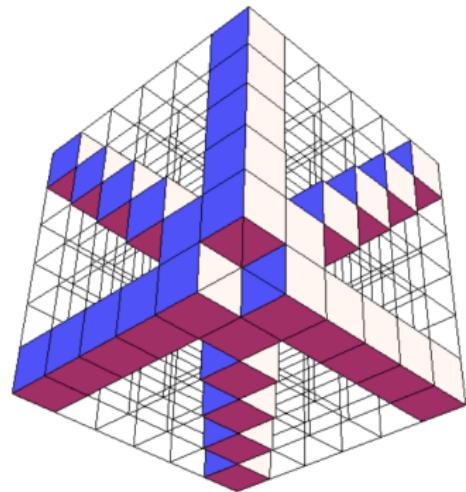
Nova 3dH matrica za $q = 5$

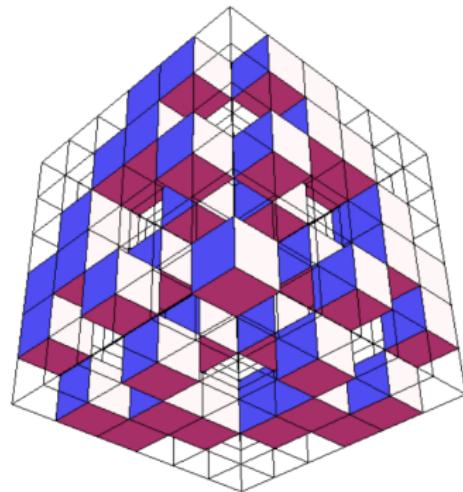
Jesu li ekvivalentne?

Pitanja

Yangova 3dH matrica reda 6

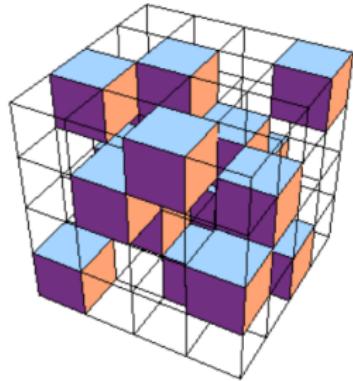
Nova 3dH matrica za $q = 5$

Jesu li ekvivalentne?

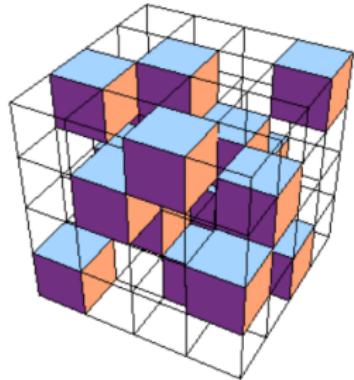
W. de Launey, R. M. Stafford, *Automorphisms of higher-dimensional Hadamard matrices*, J. Combin. Des. **16** (2008), no. 6, 507–544.

Pitanja

← Nova 3dH matrica za $q = 3$

Pitanja

← Nova 3dH matrica za $q = 3$

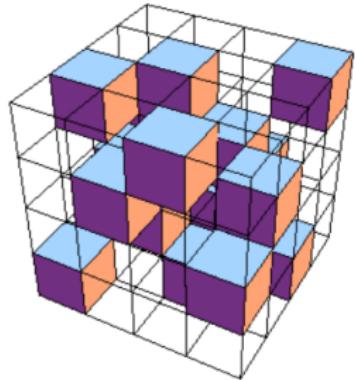
Produktna konstrukcija:

$$\begin{bmatrix} - & + & + & + \\ + & + & + & - \\ + & - & + & + \\ + & + & - & + \end{bmatrix}$$

$$\begin{bmatrix} + & + & + & + \\ + & - & + & - \\ + & + & - & - \\ + & - & - & + \end{bmatrix}$$

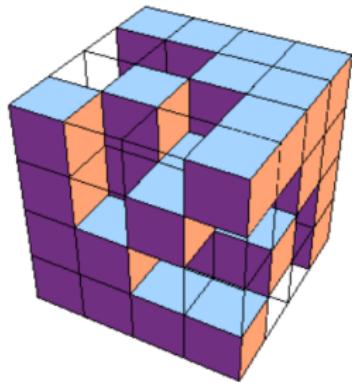
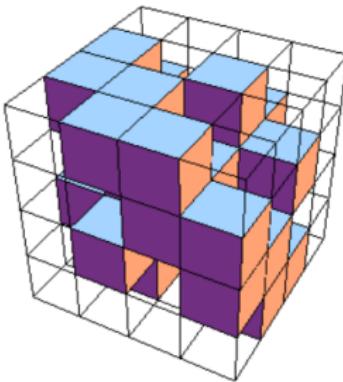
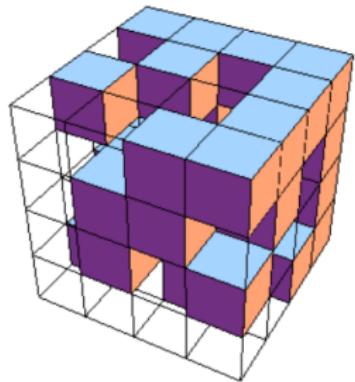
$$\begin{bmatrix} - & + & + & + \\ + & - & + & + \\ + & + & - & + \\ + & + & + & - \end{bmatrix}$$

Pitanja

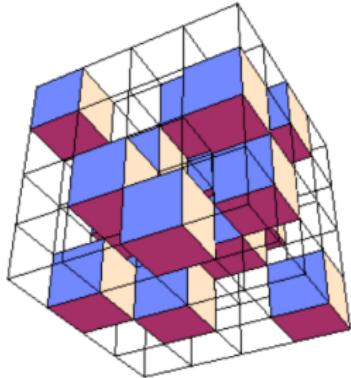

← Nova 3dH matrica za $q = 3$

Produktna konstrukcija:

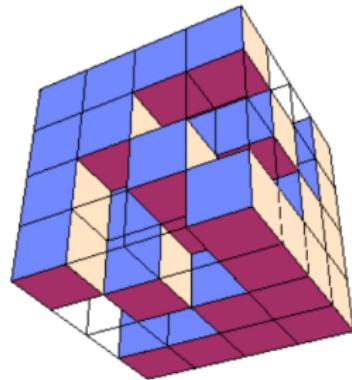
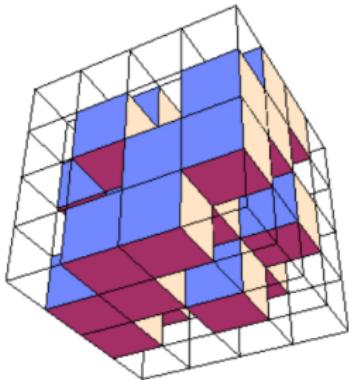
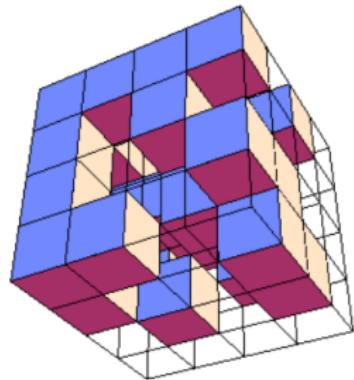

Pitanja

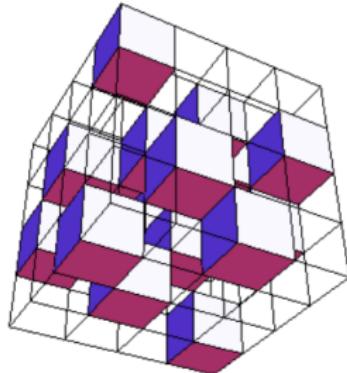

← Nova 3dH matrica za $q = 3$

Produktna konstrukcija:

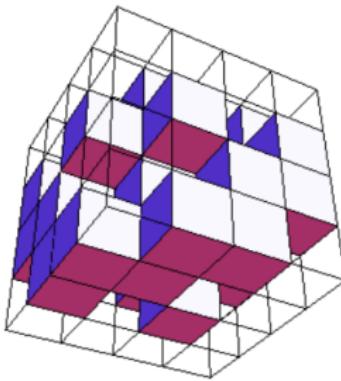
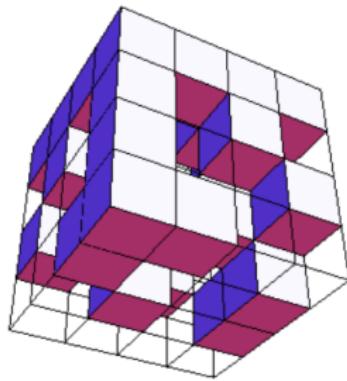

Pitanja

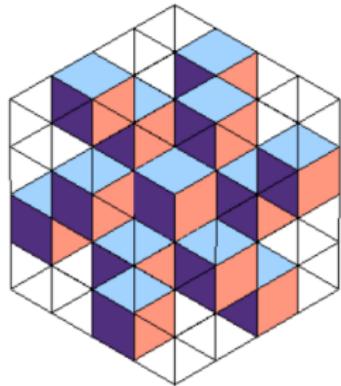

← Nova 3dH matrica za $q = 3$

Produktna konstrukcija:

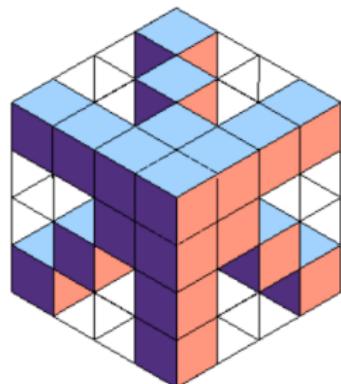
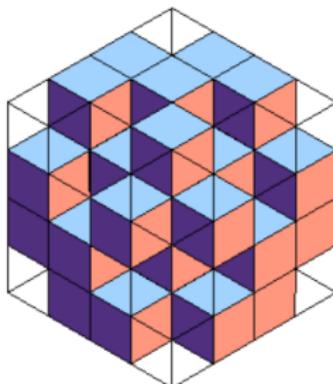
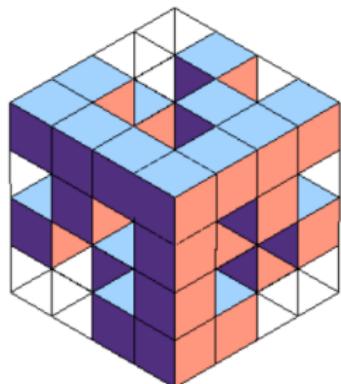

Pitanja

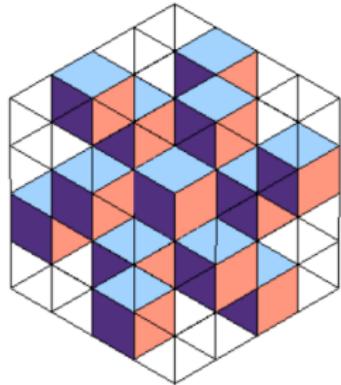

← Nova 3dH matrica za $q = 3$

Produktna konstrukcija:

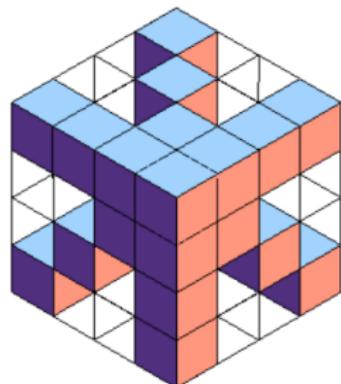
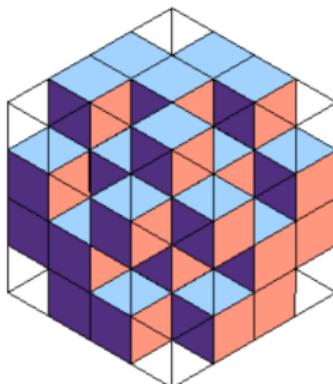
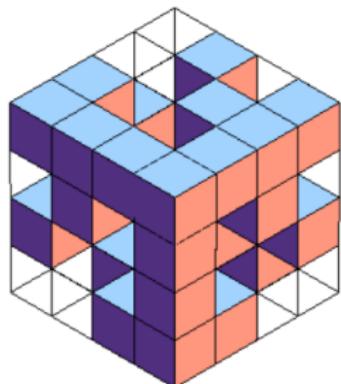
Pitanja

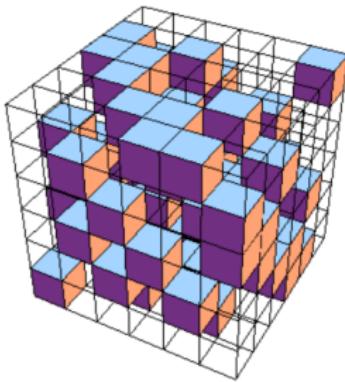
← Nova 3dH matrica za $q = 3$

Jesu li ekvivalentne?

Produktna konstrukcija:

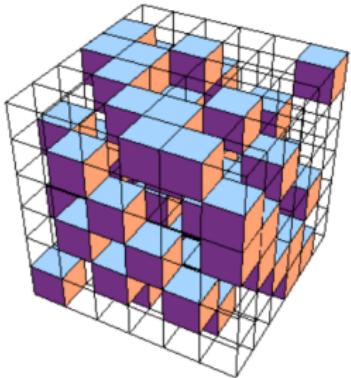

Pitanja

← Nova 3dH matrica za $q = 5$

Pitanja

← Nova 3dH matrica za $q = 5$

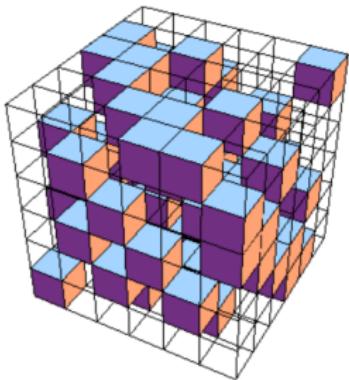
Produktna konstrukcija:

$$\begin{bmatrix} - & + & + & + & + & + \\ + & + & + & - & + & - \\ + & + & + & + & - & - \\ + & - & + & + & - & + \\ + & + & - & - & + & + \\ + & - & - & + & + & + \end{bmatrix}$$

$$\begin{bmatrix} + & + & + & + & + & + \\ + & - & + & - & - & + \\ + & + & - & - & + & - \\ + & - & - & + & - & + \\ + & - & + & - & + & - \\ + & + & - & + & - & - \end{bmatrix}$$

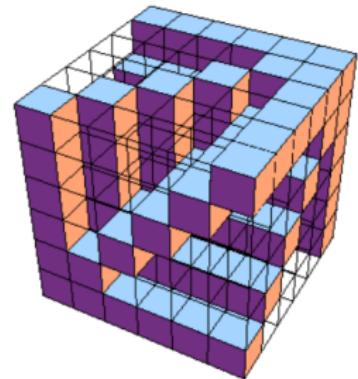
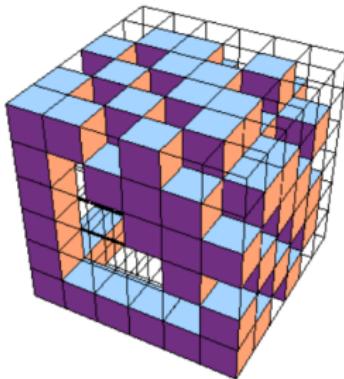
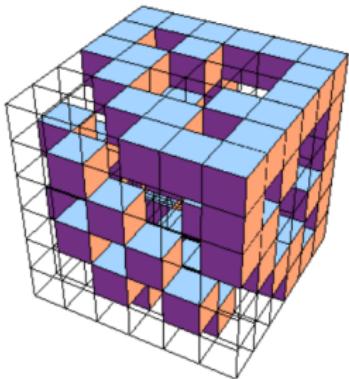
$$\begin{bmatrix} - & + & + & + & + & + \\ + & - & + & + & + & + \\ + & + & - & + & + & + \\ + & + & + & - & + & + \\ + & + & + & + & - & + \\ + & + & + & + & + & - \end{bmatrix}$$

Pitanja

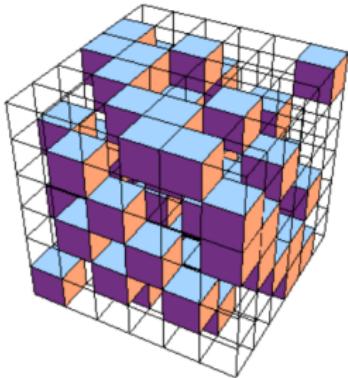

← Nova 3dH matrica za $q = 5$

Produktna konstrukcija:

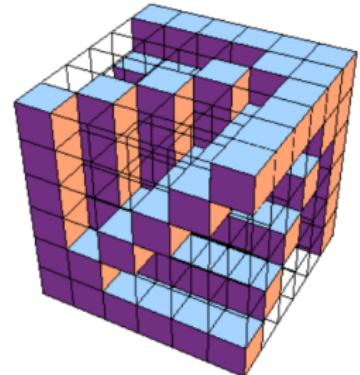
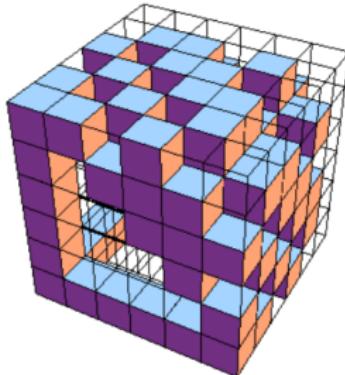
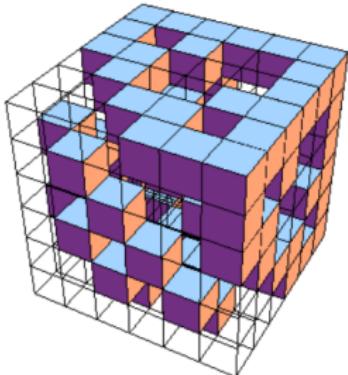
Pitanja

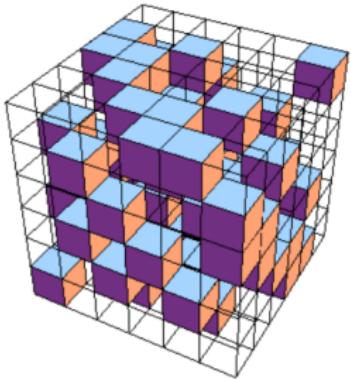
← Nova 3dH matrica za $q = 5$

Nisu ekvivalentne!

Produktna konstrukcija:

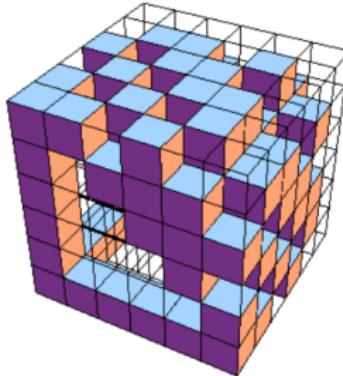
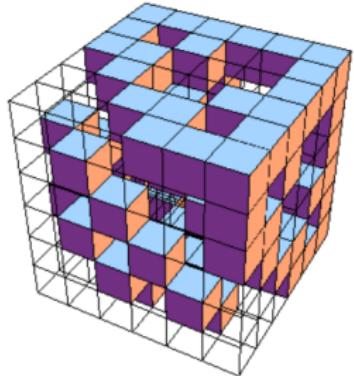
Pitanja

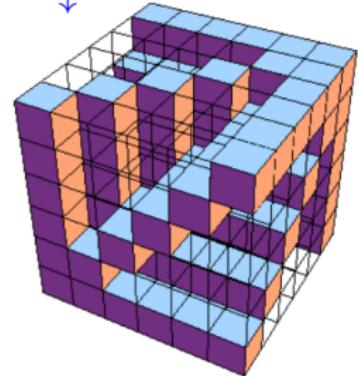
← Nova 3dH matrica za $q = 5$

Nisu ekvivalentne!

Produktna konstrukcija:

Razlikuje se samo na
prostornoj dijagonali od
Yangove 3dH matrice

Pitanja

Postoje li 3dH matrice reda $v = 22$?

Pitanja

Postoje li 3dH matrice reda $v = 22$?

Može li se Paleyeva konstrukcija generalizirati na *n-dimenzionalne* matrice?

$$H(x, y, z) = \begin{cases} -1, & \text{ako je } x = y = z, \\ 1, & \text{ako je } x = y \neq z \\ & \text{ili } x = z \neq y \\ & \text{ili } y = z \neq x, \\ \chi(z - y), & \text{ako je } x = \infty, \\ \chi(x - z), & \text{ako je } y = \infty, \\ \chi(y - x), & \text{ako je } z = \infty, \\ \chi((x - y)(y - z)(z - x)), & \text{inače.} \end{cases}$$

Hvala na pažnji!